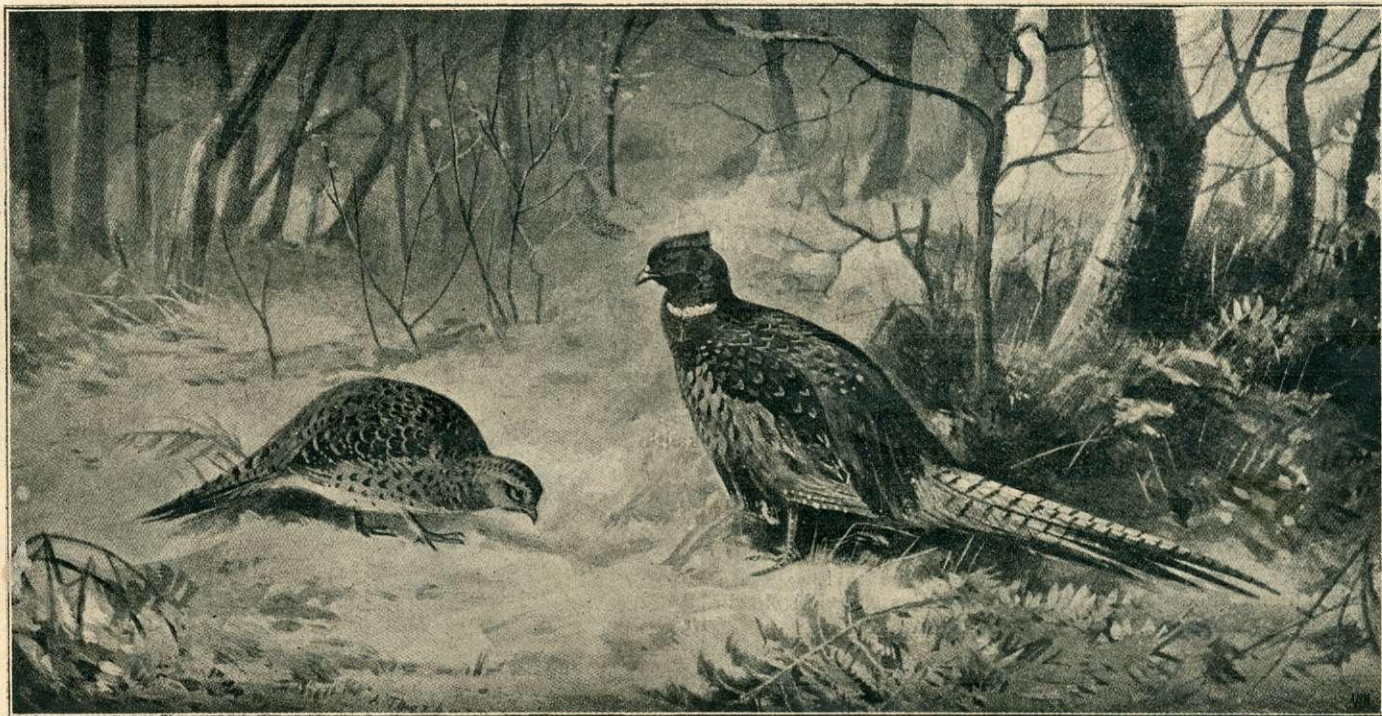

A fácánok téli etetéséről.

A fácánokat akár van hó, akár nincs, egész télen át etetni kell, sőt rendszeresen kezelt nagy fácánosoknál az etetés már jóval előbb kezdetét veszi s erre nézve az előkészületek már aratás után megtétetnek. Ugyanis a fácánokat lehetőleg csapatokba szoktatja össze a vadgondozó, amit úgy lehet legkönnyebben elérni, ha búzakalászokat vegyest szemes-eleséggel szórunk el különböző irányokban egész a tulajdonképeni etető helyig (szóró- vagy hintőhely), mely irányok természetesen mind ott fussanak össze, mintegy vezetőül szolgálnak a vadnak. Ezáltal a fácánok még a tél beállta előtt összevonhatók a kívánt helyen, ott huzamosabb ideig tartózkodnak és egyáltalában odaszoknak a hintőkhoz. — Természetesen, rendszeres etetésről csak a fagyok beálltakor lehet szó, addig is azonban naponként 1–2 ízben némi élelmet kell nekik szórni, mert ezáltal lehet csak odaszoktatni s együtt tartani az elkészítésre, széthúzásra nagyon hajlandó madarakat. — Természetesen az etetők körül víznek föltétlenül lenni kell, mert az italt a fácán mellőzhetlenül megkívánja, különben messzire el kellene mennie, hogy ihassék, a mi pedig épen nem kívánatos. — A szórókat czélszerű már kora

tavasszal, illetve még a fácánok kieresztése előtt elkészíteni és pedig úgy elkészíteni, hogy egyszersmind nyugodalmas védhelyet is nyújtsanak a vadnak az éles északi szelek, hó és eső ellen, tehát háttal északnak állítva. Minthogy pedig a fácánok a pagony legsűrűbb helyein szeretnek tartózkodni, erre való tekintettel az etetőket is ily, a fácánok által leginkább látogatott helyeken állítjuk fel — illetve rendezzük be. Az e czélra kiszemelt helyeket mindenekelőtt 4–9 négyszögméternyi területen kiegyenlítjük s keményre lebunkózzuk, azután pedig homokkal behintjük. Így előkészítve a talajt, a négy sarkára 50–50 cm., illetve 120 cm. magas karókat verünk be, melyek a tetőzet alapjául szolgálnak, melyet zsúpszalmából, nádból, vagy fakéregből készíthetünk, nyílásával lehetőleg déltelé fordítva, míg hátul bedeszakázzuk s ezzel rendben van az egész etető készség. Annak idejében azután ez alá szórjuk a tisztabúzából, árpából, kukoriczából, hajdinából, zabból, makkból és bükk-makkból, továbbá apró répa- és burgonyavagdálékból álló táplálékot. Mivel pedig a szórók nemcsak táplálásra, hanem csapóval felszerelve a fácánok befogására is szolgálnak, szükséges az etetőtől 10–15 lépésnyi távolságra tetszésszerű alakkal bíró gunyhót is készíteni, mely zsúpszalmából, vagy nádból épülhet, hátul ajtóval, elől, szembe az etetővel: résszel ellátva, a mire befogáskor feltétlen szükség van. — Az etetőket tanácsos lehetőleg minél tágasabbra készíteni s azokat, amelyek nincsenek csapóval felszerelve, jó vastagon szalmával felhinteni s a táplálékot e közé szórni, miáltal azt érzük el, hogy a vad tartósan helyben marad, mintegy le lesz kötve azáltal, hogy élelméhez némi fáradság révén juthat, kapargálni, szedegetni kénytelen, amely azonban, mint minden tyúkfélének, a fácánnak is kellemes szórakozást nyújt s huzamos ideig leköti e foglalatosság ugyanazon helyen s végül annyira megszokja azt, hogy egész nap ott tartózkodik. — A hol sok a fácán, szükséges a fácán-pagony több alkalmas helyén szórókat létesíteni, a szórók helyét azonban változtatni semmi körülmények közt sem szabad s rendben tartásukra nagyon kell ügyelni, hogy a

táplálék soha ki ne fogyjon a vad előtt. Hőesés után esetről- esetre el kell lapátolni a havat az étető hely körül s friss szalmával látni el az egész szórótelepet, szóval — különösen a szigorúbb időjárások alkalmával — egyetlen nap se szabad elhanyagolni a vad ajnározását, melynek jóléte a lelkiismeretes vadóvó kezébe van letéve. — A szórók több helyen való létesítése által azt érzük el, hogy a fiatalabb fácánok is mind táplálékhoz jutnak, — ellenben ha kevés az étető hely, avagy csak egy-kettő van ilyen, onnan az erősebb öregek által elveretnek, vagy a sokaság miatt nem juthatnak élelemhez s éhen maradnak s ha ez napról-napra így történik, nem kis baj származhatik belőle, mert tudjuk, hogy étető nélkül nincs fácános. Étető nélkül a vad elpusztul: éhségében elkalandozik a területéről, vagy éhen vész, ami veszteség tekintetéből egyre megy. — Az angolok — mint *Fónagy* könyvében (»A fácán és fogoly vadászata stb.«) említi, — igen elmés szerkezetet használnak a fácánok élesztésére, — a mi kifizeti magát, tekintve, hogy évenként milyen sok táplálék megy veszendőbe. Az étető-szerkezet egy méhkaptárszerű önműködő ládából áll, mely tele van eleséggel. Ez a láda minden oldalról el van zárva, úgy, hogy ahhoz semmitféle szárnnyas, vagy egér nem férhet. A felső részén van egy nyílás, mely kinyílik, ha a fácán az alsó részen levő pedálra rálép és annyi eleséget szedhet a begyébe, amennyit akar. A varjú hiába lép a pedálra, az éléskamra meg nem nyílik, de még ha megnyílnék is, a felső rész csak a fácán magasságához levén mérve, onnan a varjú egy szemet se vehetne ki. A gondozó reggel megtölti a ládákat s bezárja, — abból azután más állata az erdőnek nem fogyaszthat, csak a fácán; s emellett az a jó oldala is megvan ezeknek az étető ládáknak, hogy a vad igen hamar megszokja. — Az étetés időtartamára vonatkozólag felemlítem, hogy az étetést a következő év május haváig (napjában 1—2-szer) folytatni kell. Február haván túl azonban árpát ne etessünk velük, mert tapasztalás szerint akkor a tojáshéjak igen kemények lesznek és a fiatal fácánok kikéltése nehezebben történik, mint különben, sőt a legtöbbje a tojáshéjba fullad. — Az étetőkhez mindig óvatosan kell a vadgondozónak közelíteni, nehogy a fácánok hirtelen lepetvén meg, szétriadjanak. Legcélszerűbb tehát a háborgatás elkerülése végett a szórást oly időben eszközölni, amikor még a fácánok nincsenek a hintőhelyen, tehát este, amikor már elültek, vagy kora reggel, amidőn a fácánok ülőhelyeiket még nem hagyták el. Ha azonban napközben is kénytelen a vadgondozó a szórókat élelemmel való ellátás végett megközelíteni, ezt — mint már említém — óvatosan tegye, mert ha a szóróhelyen hirtelen meglepi a madarakat, azok annyira megijednek, hogy felrepülnek és huzamosabb ideig sem térnek vissza tápláló-helyükhöz. Nem szabad tehát lappangva közelíteni meg a szóróhelyeket,

hanem nyíltan, ám óvatos, lassú léptekkel, nem rohanvást, — emellett már távolabbról egy-egy köhentéssel, a fák kopogtatása — s halk füttyögetés által adja jelét az élelemhozó közeledésének, hogy a fácánok idejekorán értesülve jöveteléről, szétfussanak a szóróhelyről a közeli sűrűkbe. Ily eljárás mellett nem riadnak meg, nem szállnak föl, hanem a vadgondozó távoztával szépen megint visszafutnak a szóróra s rövid idő alatt egészen megszokják ezt az elbánást. Természetesen az étetők közelében kutyát szabadon bocsájtani nem szabad, hanem még távolról vezetékre kell venni azt, vagy pedig legjobb egyáltalában kutyát nem is vinni az étetőhelyekhez, mert a szerfelett félős fácán nagyon tart az ebtől s annyira megijedhet tőle, hogy az étetőtől hosszabb időre elidegenedik, vagy egyáltalában nem is tér oda többé vissza. — Magától értetődik, hogy a fácánétetők körül való lövöldözés is elriasztó hatással volna és semmi körülmények közt meg nem engedhető. Általában fődolog az, hogy a fácánoknak nyugalmat biztosítsunk, a szóróhelyeken soha meg ne zavarjuk őket, mert a helyhezkötésnek is ez az egyik fő feltétele.

Lakatos Károly.

VEGYESEK.

Hattyú és a kis csirkék. Egy költő hattyúnak tojásai közé egy természetvizsgáló hat tyúk-tojást tett. A tyúk-tojások szerencsésen kikeltek s a kis pelyhes csirkék a fiatal hattyúivadékkal jó egyetértésben éltek. Mikor az öreg hattyú a kicsinyeket a vízbe vezette, a csirkék ide-oda futkostak a tóparton, de nem mertek lemenni a vízbe. Az öreg hattyú ekkor vissza úszott a partra s a kis csirkéket egyenkint a hátára tette s így úszkált a tavon, de egyetlen egyszer sem bukott le a víz alá, sem szárnyaival nem verdeste a vizet, míg a csirkék a hátán voltak. Mikor megelégtelte a fürdést, a csirkéket a partra vitte s fiaival együtt újra visszavezette a fészekbe.

Madárvédelem Svájcban. A svájci szövetséges kantonok egyezsége léptek, hogy területükön élő fürjeket nem engednek átszállítani. Ez a tilalom talán némileg csökkenteni fogja azokat a garázdálkodásokat, melyeket *Itáliában* és *Egyiptomban* a fürjeket elkövettek. Vajha a többi európai ország is követné Svájc példáját.

Tojásszállító madarak. Egy kis fajta kárákatona-pár a halastó oldalában fészkel már évek óta. Mikor tavaly február 14-én megérkeztek, rögtön elfoglalták régi fészkeiket s 27-én már költéshez fogtak. Azonban pár nap múlva egy ember véletlenül összerontotta fészkeiket, de a tojásoknak semmi bajuk sem lett. Erre másik fészket építettek maguknak s végleg elhagyták a már több év óta használtat. A tojásokat pedig lábukkal fogva az új fészekbe vitték, ahol a nőstény tovább költött s nem sokára azután ki is keltek a meghurczolt tojásokból a fiatal kárákatonák.

Madarak és a léghajósok. A léghajósok gyakran szoktak útjokra madarat vinni, hogy megtudják, mi módon viselkednek több ezer méter magasságban. A zöldikét (*Ligurinus chloris*) és a galambot szokták rendszeren a léghajósok hagyomány szerint felvinni. Mikor 3000 méter magasságban kirepítik őket kalitkájokból, eleinte megmaradnak abban a magasságban, ide-oda szállanak, sőt újra visszarepülnek a csónak szélére. Ha azonban innen ismételtelen felriasztják őket, csavarvonalban repülnek a föld felé.

Kelét-afrikai vadász-eldorádó. *Mikindani*-ban, Dél-Afrika egyik legvaddúsabb területén, múlt év február végétől kezdve a nyár kezdetéig a következő vadakat lötték: 2 oroszlán, 15 leopárd, 1 hiéna, 67 vadmacska, 17 czibetmacska, 3 servál, 5 zebra, 24 másfajta vad ló, 2 borz, 2 zorilla, 5 majom, 10 különböző patkányfaj, 1 vaddisznó, 6 tuskésdisznó (*Histrix cristatus*), 5 leguan, 28 nyúl, 5 sas. Csapdákkal hónaponta 2 oroszlánt, 8 leopárdot, 1 hiénát fognak.

